

Izgovori južnoslovenskih jezika

Ekavski izgovor (takode ekavica) je jedan od tri izgovora srpskog jezika i jedan od dva koja su prihvaćena u književnom jeziku. Pored ekavskog, u književnom jeziku je dozvoljena upotreba još i ijekavskog, dok je ikavski izgovor književno nepravilan za upotrebu. Danas je ovaj izgovor dominantan u srpskom jeziku, mada u Vukovo doba to nije bio slučaj, niti je njegova jezička reforma tome težila.

Narodni govori koji koriste ekavski izgovor su govori Vojvodine, govori centralne, istočne i južne Srbije, neki govori Slavonije i Istre, kao i hrvatsko kajkavsko narečje.

U ekavskim narečjima stari glas jat zamenjuje se glasom e. U mnogim ekavskim dijalektima prisutna je potpuna ekavština, što znači da se svako jat zamenjuje sa e, dok se u ekavskom izgovoru književnog jezika u nekoliko slučajeva jat zamenjuje i sa i (npr. novIji, dolIvati, nIsam, dodIjati itd.).

Pored srpskog, zamena jata glasom e koristi se i u slovenačkom i makedonskom jeziku.

Ijekavski izgovor (takode jekavski izgovor) je jedan od izgovora srpskog jezika. Taj izgovor srpskog jezika je kasnije prihvaćen kao književni jezik Hrvatske i Slavonije (ilirski, hrvatsko-slavonski, jugoslavenski, srpsko-hrvatski i konačno hrvatski) pa je danas to i jedan od izgovora tzv. hrvatskog jezika. To je jedini izgovor kasnije imenovanih jezika: bošnjačkog i crnogorskog. To je jedan od izgovora i srpskohrvatskog jezika, iz vremena kada je taj naziv za jezik bio aktuelan (period od Vuka Karadžića i Đure Daničića do raspada SFRJ devedesetih godina 20. veka.)

Ijekavski govor je prvi koji je prihvaćen u srpskom književnom jeziku. Od preostala dva, u književni jezik je ušao još ekavski, dok je ikavski izgovor književno nepravilan za upotrebu.

Narodni govori koji koriste ijekavski izgovor su svi govori Crne Gore, govori zapadne Srbije i Sandžaka, kao i većina govora u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj.

Ijekavski izgovor ima najdužu tradiciju u srpskom jeziku. Ovim izgovorom je pisan veliki deo srpske narodne književnosti.

Ikavski izgovor (takode ikavica) je jedan od izgovora srpskog, hrvatskog i bošnjačkog jezika i jedini koji nije prihvaćen u književnom jeziku. Preostala dva, ekavski i ijekavski, mogu se koristiti u književnom jeziku, dok je ikavski izgovor književno nepravilan za upotrebu.

Narodni govori koji koriste ikavski izgovor su govori Istre i Dalmacije, kao i neki govori Slavonije, Vojvodine i Bosne i Hercegovine.

Ikavski izgovor je jedna od glavnih osobnosti hrvatskog čakavskog narečja, mada ima i ekavskih i ijekavskih čakavskih govora. U štokavskom narečju najrašireniji je mlađi ikavski dijalekat, koji se govori u severnoj Dalmaciji i velikom delu Bosne i Hercegovine.